

נגיד בנק ישראל הסתבך בענייני

דירות, מכוניות, מלונות ומס'הכנסה

בעניין תנאי פרישתו של זנבר, גם נאמן וגם זנבר עקפו את ועדת הכספים, לא מסרו לה את כל האמת, ובכך הולידו אותה שולל. כך, למשל, לא נמסר לוועדה דבר על הצורך שיהיה לזנבר לשלם מס'הכנסה על ההטבות הללו. כן לא נמסר על שינוי שהכנסה מקורי, ועל כך שזנבר מוסיף להחזיק בדירה שבירושלים. לא נמסר גם כי לנאמן עניין אישי בפרשה, שכן לגביו יהיו אותם תנאים שקבע זנבר לעצמו (1). חברי ועדת הכספים של הכנסת אישרו את ההסדר. חברי הכנסת אורי אבנרי שיגר או מיכתב אל היועץ המישיפטי לממשלה, מאיר שמגר, הציע לבדוק את ההסדר. שמגר השיב כי ההסדר נבדק ואושר על ידי ועדת הכספים. לאחרונה פנו שילטונות מס'הכנסה ודרשו מן הבנק מס, על ההטבות שניתנו לזנבר. מס'הכנסה טוען כי הנגיד קיבל דירה שערכה 300 אלף לירות במחיר של 150 אלף לירות, ומכאן שהוענקה לו מתנה בסך של 150 אלף לירות נטו, עליהן מגיע מס של למעלה מ-300 אלף לירות. כן מגיע מס על הגדלות-השכר שיצרו עבורו — ובסך-הכל מגיעים למס'הכנסה מיסים בסך של למעלה מחצי מיליון לירות.

מכאן ששווי המתנות שקיבל זנבר מכספי משלם המיסים מתקרב למיליון לירות. כלבייה-שמירה של זכויות האזרח, חברי ועדת הכספים של הכנסת, חברו אל הנגיד כדי להפוך על המעשה. בפני האדם שחשף את הפרשה בעיתונות, חבר מערכת העולם הזה יגאל לביב, נותרה רק דרך אחת: כיתה-מישפט.

אלם קודם שפגה לביב לביתה-המישפט, עשה עוד ניסיון אחד: פרקליטה, עו"ד אמנון זכרוני, הופיע באסיפה הכללית של הבנק לפיתוח התעשייה בשמו של לביב, שקנה מניות של הבנק. באסיפה, שהתקיימה ב-27 בפברואר השנה, ניסה זכרוני לבטל את הסדר הדירה, ולאץ את הבנק לדרוש להחזירה. האסיפה הכללית הצביעה על

בבנק, אי-אפשר היה לתת לו את הדירות בתנאים נוחים. זנבר, שהיה כבר נגיד בנק ישראל, דרש לשנות את ההסכם. בהצבעו על תקדים: שנתיים קודם-לכן קיבל לעבודה בבנק לפיתוח התעשייה עובר בכיר בשם דויד פרידמן, עשה עימו הסכם שאיפשר לפרידמן לקנות דירה שהבנק נתן לו בתנאי-הינאם ממש. עתה בא זנבר ותבע כי ינהגו לגביו לפי ההסכם שערך עבור פרידמן... ראשי הבנק לפיתוח התעשייה, שמרביחם מראשי הבנקאות בארץ, התלויים בנגיד בנק ישראל, לא העזו להתנגד. הוקמה ועדה מיוחדת, בת המישה חברים, שהחליטה למכור לו את הדירות בתנאים הבאים: שתי הדירות, אשר הבנק קנה אותן בזמנו ב-150 אלף לירות ושויין בעת ההיא היה לפחות 300 אלף לירות, הוערכו במחיר של 150 אלף לירות. כיוון שלזנבר לא היה סכום כזה, ולמכור את הדירה בירושלים לא

זנבר

בית משפט המחוזי בתל-אביב, רחוב

אל מר משה זנבר...
המען ארמון נגיד, תל-אביב

אני.....
שם החוזה

ומסרתי את ההזמנה לידני.
 וכסרתי את ההזמנה ל.....
השם המלא

בן/בת משפחתו/הגרה/עמו/ה הנראה/ית

חתימת הנאמן
חתימת הדואר

15.7.74
ס"ט 401

הזמנה לנגיד

משה זנבר חתם על ההזמנה להופיע בבית המישפט, בתביעה שהוגשה נגד הבנק לפיתוח התעשייה בעניין ההטבות שקיבל ממנו הנגיד, משה זנבר.

רצה, הוחלט להגדיל את משכורתו לרואקטיבית לארבע שנים, בסכום של 1500 לירות לחודש, וכך יצרו סכום של 60 אלף לירות נוספות, אשר ניתנו לו נטו. מן התוספת הזו לשכר לא ניכר מס (1).

לזאת הוסיפו פיזיוני פטורין של חודשיים שבנה, לפי 5000 לירות לחודש לארבע שנים, וכך יצרו עוד 40 אלף לירות. בסך-הכל יצרו כך 100 אלף לירות, אשר ניתנו לו ללא ניכוי מס. וזאת, למרות שההוק מתיר לתת פיזיו ללא ניכוי מס של 2250 לירות לשנה בלבד, כך שלזנבר הגיעו כחוק רק 9000 לירות, ולא 100 אלף!

את 50 אלף הלירות הנתוחות הילווה לו הבנק בריבית נמוכה של 9%, בלי הצמדה. דרך זו אושרה בוועדה המיוחדת על ידי שלושה חברים: משה בנו גיטר, מראשי בנק דיסקונט; ארנסט יפת, מנכ"ל בנק לאומי; וגדעון להב, מנכ"ל משרד-המיסחר-והתעשייה שזנבר היה ממונה עליו. התנגדו להסדר בכל תוקף: אברהם זברסקי, מנכ"ל בנק הפועלים, ומרדכי זגני, המישה למנכ"ל האוצר. הבנק לפיתוח התעשייה שילם לזנבר את מלוא הסכום, על-אף שלפי ההסכם צריך היה משרד-המיסחר-והתעשייה לשלם את מחציתו.

הסדר מוזר זה פורסם בעיתונות, ועורר או סערה רבה. בעיקבות זאת התכנסה ועדת הכספים של הכנסת, לדון בפרשה. הוועדה שמעה את דברי זנבר, וקראה מיכתב שכתב לה מנכ"ל הבנק, ד"ר אברהם נאמן,

בבית

כ אשר החל השבוע בית-המישפט המחוזי בתל-אביב לדון בפרשת טובות-ההנאה שקיבל נגיד בנק ישראל מהבנק לפיתוח התעשייה, היה זה שלב נוסף במאבק משותף שהתנהל בעיתונות, בכנסת ובציבור כנגד המעשה.

שכן, מזה שלוש שנים ממקד עליו נגיד בנק ישראל את תשומת-הלב, כאשר מחד הוא מופיע באמצעי התיקשורת בקריאות להורדת רמת-החיים ולהידוק החגורה, ומאידך הוא דואג לעצמו בצורה המעוררת רושם הפוך לחלוטין.

ב-2 באוגוסט 1968 החל משה זנבר מכהן כסגן יו"ר מועצת-המנהלים של הבנק לפיתוח התעשייה, עם כניסתו של זנבר לתפקידו בבנק, נחתם עימו הסכם-עבודה. כעבור שנתיים בדיוק התמנה כיו"ר מועצת-המנהלים של הבנק לפיתוח התעשייה, אחרי פטירתו של ד"ר ישעיהו פורדר, היו"ר הקודם. נקבעה לו משכורת של 3500 לירות לחודש, שהיתה בעצם נמוכה בהרבה (ב-1500 לירות) כמה שהציעו לו. אך הוא דרש לקבל רק 3500 לירות, בטענה כי הוא קורא לציבור להוריד את רמת החיים, ולכן אינו יכול לקבל משכורת כה גבוהה (אז). כן טכס כי יעבוד בתצ'מישרה כיועץ לשר-המיסחר-והתעשייה, שהיה אז שוב פינחס ספיר, אשר חזר לממשלה. נקבע, כי משרד-המיסחר-והתעשייה ישלם לבנק את מחצית ההוצאות שעולה זנבר לבנק.

מאה אלף לירות במתנה

במשך כח' תקופת עבודתו בבנק התגורר זנבר בשתי דירות שקנה עבורו בשעתו הבנק לפיתוח התעשייה. ברחוב פינסק 44 בתל-אביב, הדירות ניקנו במויחד למען זנבר, שגר בהן בדמי-שכירות גמולים, אותם שילם לבנק. שתי הדירות חובלו יחד, לדירה גדולה אחת. זנבר הוסיף להחזיק בדירתו בירושלים, ברחוב ברטנורא 12 שבמרכז רחביה, שיכן בה את הורי אשתו. כאשר התמנה כנגיד בנק ישראל, ב-1 בנובמבר 1971, הודיע לבנק כי ברצונו לרכוש את הדירות בהן התגורר. הוא לא יכול לקבל דירת-שרד מבנק ישראל, כיוון שהוסיף להחזיק בדירתו שבירושלים, ואילו לפי החוק רשאי בנק ישראל לתת דירת-שרד רק בירושלים, מאידך, אילו ביקש מן הבנק לפיתוח התעשייה דירה בירושלים, היה הדבר מעורר רעש רב מדי. לכן החליט כי יקנה מן הבנק את הדירות בהן התגורר בתל-אביב. אולם אז התברר, כי לפי ההסכם עליו חתם עם כניסתו לעבודה

המשפט

הצעתו, והגרידה אותה מסדר-היום. או נותרה רק הדרך המישפטית, והוגשה תביעה נגד הבנק, להחזרת הדירה מידי זנבר. בינתיים התבקש בית-המישפט להוציא צו-מניעה זמני נגד הבנק, שלא ישלם בעצמו את המיסים שדרשים שילטונות מס'הכנסה מזנבר.

מכוניות מפוארות בשפע

אם סבור מישהו כי זנבר דאג לעצמו על חשבון הציבור רק בעניין הדירה — טעות בידו. מייד אחרי שנכנס לתפקידו בבנק לפיתוח התעשייה, הזמין לעצמו הנגיד מכונית דודג' יקרה, כשהגיעה מכוניתו ארצה, התנגד מנכ"ל הבנק, נאמן, למסירתה לזנבר. הסיבה: נאמן נסע במכונית בעלת שישה צילינדרים בלבד, בעוד שלמכוניתו החדשה של זנבר היו שמונה צילינדרים. המכונית הוצאה למכירה, במחיר-היפסד, והזמנה מחו"ל מכונית חדשה, שלא תהיה גדולה יותר מזו של נאמן. בינתיים נסע זנבר במכונית שכוורה, שעלתה לבנק אלפי לירות בחודש.

לפני שבועות אחדים הסתבך שוב עם מכונית. הוא קנה לעצמו, כנגיד, מכונית דודג' קורונאט מהדרת. אבל התברר כי בעוד הוא הזמין לעצמו מכונית-יוקרה, הזמין שאר השרים מכוניות קטנות, מטעמי חיסכון. זנבר הסתיר את הדודג' בחצר הפנימית של בנק ישראל, הזמין לעצמו מייד טאוב חדישה שעלתה כמעט כמו הדודג' (80 אלף לירות). אולם כדי לקבל את המטונות במהירות, שילם הבנק ליבואן את דמי-ההפקדה של המכונית — מעשה אותו אסר האוצר על היבואנים בכל תוקף. מכונית הדודג' נמכרה, כנראה, בסתר לקונה שקט, במחיר-היפסד.

אולם זנבר אינו שוכח גם את קרוביו. לבן-דודו של הנגיד, יהודה זנדברג שמו, היה בית-מלון בטבריה, ואסטרויה שמו. בשנת 1970 נכנסו מלון זה ועוד אחד גוברמן, לקשיים, וחברת סול-בונה שבנתה אותם הגישה נגדם תביעות מישפטיות. מלון גוברמן לא עמד בפני הקשיים, והמלון נמכר על ידי כונס-הנכסים.

זנבר התערב פעמים אחדות אצל ראשי החברה לפיתוח מיפעל-ייתירות, שנתנה לבסוף למלון אסטרויה — הלואה מיוחדת של 415 אלף לירות, ללא הצמדה. המלון ניצל! המלון עומד על תילו עד היום ושייך למישפחת זנדברג (זנבר). הדירה בירושלים עומדת עד היום, ושייכת למישפחת זנבר — וכך גם הדירות בתל-אביב.

וגם נאומי של זנבר, על הצורך בהידוק החגורה, נשמעים ברמה עד עצם היום הזה.